

Nr 279.

Av herr **Sigfrid**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 34 angående understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

I en av mig i andra kammaren väckt motion angående åläggande för arbetsgivare att i vissa fall lämna anställda bidrag till uppförande av eget hem m. m. har jag i motiveringen förutsatt, att staten vidtog åtgärder för nedbringandet av priserna å trä och järn. Då nu Kungl. Maj:t icke kunnat förorda detta utan i stället förordat direkt statsunderstöd för lindrande av bostadsnöden, finner jag det nödvändigt att påyrka det en del av det begärda anslaget lämnas såsom direkt understöd åt egnahemsbyggare och att detta anslag icke begränsas enbart till städerna utan också lämnas åt egnahemsbyggare i landsorten. Det är ju alldeles tydligt, att med en stegring av byggnadskostnaderna ända till 70 procent mot förut egnahemsbyggandet kommer att avstanna och på sina håll alldeles upphöra. På så sätt måste befaras, att man inom kort tid kommer i samma läge på landsbygden som nu är rådande i städerna, nämligen svår bostadsnöd, och detta bör i god tid förebyggas.

Det synes mig därför lämpligt, att det lämnas direkt bidrag till egnahemsbyggare i form av understöd av statsmedel. Kungl. Maj:t förutsätter statsbidragets storlek till $\frac{1}{3}$ av nuvarande byggnadskostnad. Beträffande egnahem synes mig detta något högt i betraktande av att så många som möjligt skola kunna komma i åtnjutande av bidrag. Ett eget hem om 3 rum och kök, som förut i Skåne kostat omkring 4,000 kronor skulle med 70 procents ökning kosta 6,800 kronor och med 50 procents högre kostnad i storstäderna cirka 10,000 kr. Om härtill lämnades $\frac{1}{3}$ i direkt understöd av staten skulle detta bli ett belopp av 1,400—2,000 kronor. Härtill borde komma beträffande stadssamhällena fri tomt från kommunen. Det bleve då överkomligt för inkomstagare av under 2,500 kronor att åt sig uppföra ett eget hem.

Beträffande det lägsta beloppet, som kan beräknas för södra delarna av landet, skulle ekonomen för den byggande ställa sig på följande sätt.

Därest 3.6 procent egnahemslån kan erhållas:

Byggnadskostnad	7,000: —
Statsbidrag	1,400: —
Statslån $\frac{3}{4}$ av byggnadskostnaden	5,250: —, ränta à 3.6 % 189: —
Andra medel	350: — » à 5.5 % 19: 25
	<hr/> kronor 208: 25

= 73 kronor per rum (oberäknat kök).

Om nu arbetsgivarebidrag i enlighet med min motion också kunde lämnas, skulle det ju ställa sig omkring 12 kronor billigare per rum eller 61 kronor.

Om statslån å 3.6 procent ej erhålles, blir hyreskostnaden 90 kronor högre eller 103 kronor per rum utan arbetsgivarebidrag och 91 kronor med dylikt.

Beträffande det högsta beloppet, som bör beräknas för storstäderna och delar av norra Sverige, blir läget följande.

Byggnadskostnad	10,000: —
Statsbidrag	2,000: —
Statslån	7,500: —, ränta à 3.6 % 270: —
Egna medel	500: — » à 5.5 % 27: 50
	<hr/> kronor 297: 50

= cirka 100 kronor per rum (oberäknat kök).

Med arbetsgivarebidrag omkring 15 kronor billigare per rum eller 85 kronor.

Om statslån ej erhålles, omkring 50 kronor dyrare eller 150 kronor per rum utan arbetsgivarebidrag och 135 kronor med dylikt.

I alla dessa fall förutsättes fri tomt. Som hyreskostnaden beräknas endast ränteutgiften för lån och bör trädgårdsjorden ge ungefär till underhållskostnaden av husen.

Kungl. Maj:ts proposition förutsätter, att byggnadskostnaden per eldstad i större byggnadskomplex skulle gå till 2,830 kronor (sid. 42 i prop.). Egnahemsbyggnader i enfamiljhus om 3 rum och kök enligt ovanstående beräkning stanna vid 1,750 kronor och i storstäder och norra Sverige vid 2,500 kronor, tomt oräknat. Större antal rum skulle således vinnas med mindre kostnad genom byggandet av egnahem.

Under dessa förhållanden synes det som om man borde föredraga att lämna statsbidrag till egnahem framför att lämna dem till åstadkommande av hyreskaserner. I förra fallet lämnas bidraget direkt till den bostadsbehövande, i senare till en byggnadsförening som mellanhand eller ock till den privata spekulationen, visserligen med vinstbegränsning, en begränsning som blir synnerligen svår att sätta, då den hämmar åstadkommandet av de önskvärda bostäderna, om den åtstramas för hårt.

Därtill kommer den trevnad, som skapas genom åstadkommandet av egnahem i motsats till den otrevnad, som alltid måste förefinnas i dessa bostadskaserner, där tjugtals medlemmar från olika familjer skola ha samma ingångar och där utrymmet och bekvämligheten inskränkes för möjligheten till vinstmarginal för byggherren eller av den trängande nödvändigheten för städerna att få så många rum som möjligt för så ringa penning som möjligt. Större antal rum vinnes också med samma statsbidrag.

Skall statsbidrag nödvändigt lämnas till större bostadshus bör det föreskrivas, att de läggas fristående.

I samband med medgivande av statsbidrag till egnahem bör maximigränsen för erhållande av statslån för sådana höjas till 7,000 kronor för södra Sverige och 10,000 kronor för de större städerna och Norrland.

Företrädesrätt bör lämnas de barnrikaste familjefäderna vid bygandet av egnahem. Likaså bör föreskrift lämnas vid utlämnandet av lån till större bostadsbyggnader, att företrädesrätt att hyra bör lämnas för familjer med största antalet familjemedlemmar, då dessa säkerligen icke bli mera välkomna till dessa byggherrar än till andra.

På grund av vad jag sålunda anført vågar jag föreslå,

att riksdagen ville besluta att det anslag, som av Kungl. Maj:t i proposition nr 34 begärts till statsunderstöd åt bostadsproduktionen, får lämnas till understöd för bostäders åstadkommande även på landsbygden, och i första hand som understöd med en femtedel av byggnadskostnaden till sådana, som önska uppföra ett eget hem och vilka icke ha större årsinkomst än 3,000 kronor, med företrädesrätt för de barnrikaste familjeförsörjarna, och att i händelse, att anslag beviljas till uppförande av större bostadshus i smålägenheter till uthyrning, sådana hus må byggas fristående med goda utrymmen åt alla sidor, vilka icke få bebyggas

på ett visst avstånd från byggnaden, och att föreskrifter lämnas så att byggherrar, som erhålla statsbidrag, äro skyldiga lämna företräde åt familjeförsörjare med det största antalet familjemedlemmar att hyra i dessa byggnader,

samt att städer och stadsliknande samhällen åläggas att lämna tomt gratis till egnahemsbyggare inom ett avstånd av $\frac{3}{4}$ timmes färdväg från anställningsplats och ordna med egnahemsföreningar, som bistå de egnahemsbyggande.

Stockholm den 2 februari 1917.

N. J. Sigfrid.